

w pierwszej, ale również w drugiej instancji, od wyroków Sądu Administracyjnego⁷⁷. Nadto uzyskał nową kompetencję, mianowicie na żądanie Senatu mógł dokonywać wykładni przepisów prawa podatkowego i administracyjnego⁷⁸. Ponadto jego przewodniczący i przynajmniej jeden z jego członków musieli piastować jedno z głównych stanowisk państwowych. Mianował go Senat (zgodnie z rozporządzeniem z 9 kwietnia 1920 r. była to Rada Państwa). Dodać przy tym należy, że gdyby Senat nominował na to stanowisko osobę nie sprawującą najwyższego urzędu, do czasu usunięcia tej przeszkody przewodnictwo musiał on przekazać najdłuższemu wysokim stażem urzędniczym członkowi Trybunału, a jeżeli byłoby ich kilku, najstarszemu wiekiem⁷⁹. Nadal jednak nie mógł decydować o nadaniu, nabyciu i utracie obywatelstwa gdańskiego, na co przysługiwała skarga do Sądu Najwyższego⁸⁰.

Odrębne sądownictwo administracyjne ostatecznie zostało zniesione przez hitlerowców w 1935 r. Odtąd dawny Trybunał stał się jedynie senatem do spraw administracyjnych, istniejących w ramach Sądu Najwyższego⁸¹.

Tadeusz Maciejewski

ORGANIZATION OF SPECIAL COURTS IN THE VERSAILLES FREE CITY OF GDAŃSK (1920–1939)

The special courts in the Versailles Free City of Gdańsk (1920 - 1939) included: industrial courts, merchant courts, courts for cases of usury and administrative courts. Their organization as well as procedures before them were generally determined by law in the Second Reich (1871 - 1918) and the Weimar Republic (1918-1938). Industrial courts in Gdansk were regulated in the Act of 23 November 1922. They settled disputes between employers and employees as well as employees of the same employer. Merchant courts were regulated by the same act. They were state courts established in order to settle disputes concerning work relationships between merchants and their assistants or disciples. Courts for cases of usury existed only from 1926 to 1927 when cases pending before them were transferred to criminal courts. Administrative judiciary in the years 1920-1926 had only one instance and was performed by the temporary Supreme Administrative Court. After this period, it had two instances and consisted of Administrative Court that served as the first instance and the higher Supreme Administrative Court. Its judges were appointed by the Senate, and its term of office was four years. Administrative courts in Gdansk were abolished in 1935.

⁷⁷ *Rechtsverordnung...*, art. 1, § 12.

⁷⁸ *Tamże*, art. 1, § 15.

⁷⁹ *Tamże*, art. 1, § 13.

⁸⁰ *Gesetz über Erwerb und den Verlust Danziger Staatsgehörigkeit*, *DGBl.*, 1922, Nr 28, poz. 60.

⁸¹ Rumpe, *Die Entwicklung der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Danzig*, „*Danziger Juristische Zeitung*” 1936, nr 10, s. 97 i n.; M. Podlaszewski, *op. cit.*, s. 203.